

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΣΠΕΡΜΑΤΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΣΚΕΨΗ

Δημοκρατία είναι το πολίτευμα λαϊκής κυριαρχίας, όπου ο λαός κυβερνά με αιρετούς αντιπροσώπους του. Δηλαδή, ο λαός είναι εκείνος που πρέπει να έχει την εξουσία, την οποία ασκεί μέσω των αρχηγών που εκλέγει. Από αρχαιοτάτων χρόνων, στο δημοκρατικό πολίτευμα, ο πολίτης μετέχει στα κοινά και αποφασίζει ο ίδιος για την τύχη τη δική του και φυσικά της πατρίδας του. Το σύνολο των πολιτών είναι η βάση και η ουσία της δημοκρατίας. Εάν αυτό δεν συμβαίνει τότε το πολίτευμα δεν είναι δημοκρατία.

Οι βασικές αρχές του συγκεκριμένου πολιτεύματος βασίζονται σε σπουδαίες αξίες της ζωής που στοχεύουν στη διαρκή πρόοδο και εξέλιξη της κοινωνίας. Αρχικά, στηρίζεται στην ισότητα, δηλαδή στο γεγονός ότι όλοι είμαστε ίσοι ανεξαρτήτως καταγωγής, φύλου ή ηλικίας κι έχουμε ίσα δικαιώματα ως άνθρωποι. Δεν πρέπει όμως να παραλείψουμε το γεγονός ότι η ισότητα είναι βασισμένη στην αξιοκρατία, μια άλλη κεφαλαίωδη αρχή της δημοκρατίας, που επιβάλλει να κρίνονται οι πολίτες ανάλογα με την αξία τους και να τιμούνται ή να τιμωρούνται με βάση αυτή. Επιπλέον, η δικαιοσύνη είναι μια άλλη απαραγνώριστη δημοκρατική αρχή, που επιφέρει την ισορροπία στην κοινωνία κατανέμοντας δίκαια τους φόρους ανάλογα με τις δυνατότητες του κάθε πολίτη, αντιμετωπίζοντάς τους όλους δίκαια όπως τους αξίζει και εξαλείφοντας τις διακρίσεις. Επιπρόσθετα και η ελευθερία είναι απαραίτητη ώστε να υπάρχει δημοκρατία και να μπορεί ο λαός να εκφράσει την άποψή του, να ανταλλάξει ιδέες, να κάνει διάλογο σ' ένα κλίμα ευνοϊκό, που επιτρέπει τον αναστοχασμό και την εξέλιξη του δημοκρατικού πολιτεύματος. Ολοκληρώνοντας, η αρχή της ισονομίας είναι εξίσου σημαντική, καθώς καθιστά όλους τους πολίτες ίσους απέναντι στο νόμο, με αποτέλεσμα την ανάπτυξη μιας δίκαιης κοινωνίας που τιμωρεί όλους όσους σφάλλουν, προστατεύοντάς την έτσι από τη διαφθορά που απειλεί να την καταστρέψει.

Δημοκρατική στάση ζωής και δημοκρατική συμπεριφορά

Για να μπορεί να είναι η δημοκρατία λειτουργική και να ωφελεί την κοινωνία είναι αναγκαίο να υιοθετείται δημοκρατική στάση ζωής από όλους τους πολίτες. Η δημοκρατική στάση ζωής προσαρμόζεται στα πλαίσια της δημοκρατίας και στοχεύει στο μετασχηματισμό της κοινωνίας σε πιο δίκαιη, με ισότητα και ελευθερία, όπου θα δίνεται νέα ώθηση για εξέλιξη. Ο δημοκρατικός άνθρωπος ενδιαφέρεται για τα κοινά, συμμετέχει καθημερινά στην πολιτική ζωή διότι ξέρει ότι τον αφορά, και είναι ενεργός πολίτης. Αυτό σημαίνει, ότι έχει αυτονομία και μπορεί μόνος του να αποφασίσει πώς θα είναι η ζωή του. Έτσι, αναλαμβάνει δράση απαιτώντας να πάρει ό,τι του αξίζει, καταδικάζοντας όσους σφάλλουν, υποβάλλοντας σε αυστηρή κριτική αυτούς που τη χρειάζονται, προτείνοντας καινοτόμες ιδέες και αναμφίβολα, στηρίζοντας τις πολιτικές πράξεις που θεωρεί σωστές. Ακόμη, η δημοκρατική στάση ζωής είναι συνώνυμη της στοχαστικότητας, δηλαδή της διαρκούς αναζήτησης, του διαλόγου και της ελεύθερης σκέψης, καθώς μ' εκείνη δίνεται η ευκαιρία στον πολίτη να διορθώσει τα σφάλματα, να συμπληρώσει τις ατέλειες στη δημοκρατία και, σαφώς, να της επιτρέψει να επαναπροσδιοριστεί, να εξελιχθεί.

Συνεχίζοντας, όταν ένας άνθρωπος υιοθετεί δημοκρατική συμπεριφορά, διεκδικεί τα δικαιώματά του, αλλά συνειδητοποιεί και τις ευθύνες του, που είναι πολλές:

πληρώνει τους φόρους του, τηρεί τους νόμους, συμμετέχει στα κοινά, σέβεται τους συνανθρώπους του και την άποψή τους και, ασφαλώς, προσφέρει στην κοινωνία τις υπηρεσίες του εξυπηρετώντας το κοινό συμφέρον. Μάλιστα, όταν είσαι δημοκρατικός άνθρωπος, έχεις πρόταγμα στη ζωή σου και καλείσαι να θέσεις προτεραιότητες, βάζοντας πάνω απ' όλα το καλό όλων, εφόσον νιώσεις το αίσθημα ευθύνης απέναντι στην πολιτεία. Όταν έχεις τέτοιου είδους πρόταγμα στη ζωή σου, αισθάνεσαι την ανάγκη να αγωνιστείς για τις αξίες της ζωής, όπως: δικαιοσύνη, ελευθερία, ισότητα, σεβασμό, ανεκτικότητα, με αποτέλεσμα να ωθείς την κοινωνία προς την πρόοδο, αλλά και τον εαυτό σου προς ένα υψηλότερο ηθικό επίπεδο ως άνθρωπος, καθώς με τον προσωπικό αγώνα σου καταλαβαίνεις ότι μπορείς να καθορίσεις το πεπρωμένο σου και τη ζωή σου. Με άλλα λόγια, η δημοκρατική στάση ζωής κάνει τον άνθρωπο που την ακολουθεί ολοκληρωμένο και πλήρη, του προσδίδει κύρος, μα πάνω από όλα τον πλημμυρίζει με ηθική ικανοποίηση.

Εκτός αυτών, αυτός ο άνθρωπος γίνεται βαθυστόχαστος και αυτοπεριορίζεται. Δηλαδή, μαθαίνει στον εαυτό του να συγκρατείται από τις υπερεκτιμημένες υλικές απολαύσεις, βάζοντάς τες στη θέση τους. Η υπερκατανάλωση είναι κάτι το εντελώς αντίθετο στη δημοκρατική στάση ζωής, εφόσον κάνει τους ανθρώπους να βλέπουν τη ζωή τους σ' ένα παρόν εφήμερο, που σχετίζεται με την ύλη. Έτσι, δεν σκέφτονται, δεν διευρύνουν τον πνευματικό τους κόσμο, με αποτέλεσμα να τα βλέπουν όλα επιφανειακά, αδυνατώντας να βρουν το νόημα της ζωής. Ως αποτέλεσμα, μένει στάσιμη η προσωπικότητα όσων κατέχονται από το υπερκαταναλωτικό πνεύμα της σύγχρονης εποχής και δεν ολοκληρώνονται ποτέ ως τρίπτυχα όντα. Δεν μπορούν να βρουν την πραγματική ευτυχία, διότι τυφλώνονται από την ύλη.

Όσον αφορά τη δημοκρατία είναι θέμα παιδείας, η δημοκρατική συμπεριφορά διδάσκεται. Πρέπει να υπάρχει σύστημα διαπαιδαγώγησης. Η διδασκαλία της γίνεται στα σχολεία, στην οικογένεια και γενικότερα στην κοινωνία. Απλά, δε διδάσκεται στο βαθμό που θα θέλαμε, αλλά ούτε εφαρμόζεται από την κοινωνία.

Τελικά, συμπεραίνουμε, ότι το δημοκρατικό πολίτευμα εξελίσσεται διαρκώς. Για να εξελιχθεί σωστά, φυσικά, απαιτεί να σκεφτόμαστε με κριτική σκέψη και να διορθώνουμε τα λάθη με λεπτούς χειρισμούς. Αυτό σημαίνει, ότι δεν είναι δυνατόν να πούμε ποτέ πως βρήκαμε την τέλεια μορφή δημοκρατίας, καθώς την τροποποιούμε και την προσαρμόζουμε καλύτερα στα δεδομένα της κάθε εποχής και χώρας. Ωστόσο, εξακολουθεί να είναι απαραίτητη η συμμετοχή όλων. Ούτως ή άλλως, ο δημοκρατικός άνθρωπος, με όλη την έννοια της λέξης, συμβάλλει στην ανάπτυξη και της κοινωνίας και του εαυτού του. Τι έχει να χάσει κανείς από αυτήν την ευνοϊκή αλληλεπίδραση;

Κορρέ Βαλεντίνα

Γυμνάσιο Κερατέας, Γ' τάξη.